Yardımlaşma ve Dayanışma

YARDIMLAŞMA
Bireylerin çeşitli konularda birbirine yardım etmesi ve işlerin üstesinden birlikte gelmesidir.

DAYANIŞMA
Bir topluluktaki insanların iyi ve kötü günde birbirine destek olması, birlikte hareket etmesidir.

TOPLUMSAL BİRLİK
Toplumu oluşturan insanların ortak duygu ve amaçlarla, birbirine bağlı ve uyum içinde yaşamasıdır.

BUNU UNUTMA

Birey, toplumu oluşturan en küçük birimdir. Toplumun huzurlu olması için önce **bireylerin** huzurlu olması gerekir.

Atalarımız ne demiş?

"Birlikten kuvvet doğar."
İnsanlar bir araya geldiğinde tek başına yapamayacakları işleri başarır.

"Yalnız taş, duvar olmaz."
Büyük işler, tek bir kişinin değil birçok insanın emeğiyle gerçekleşir.

"Bir elin nesi var, iki elin sesi var."
Tek başına az şey yapılır; iş birliği sonucu güçlendirir.

El ele verince

Türk toplumunda yardımlaşma

- Toplumumuz yardımlaşma ve dayanışmaya büyük önem verir; iyi ve kötü günde birlikte hareket eder.
- Milletimiz sevinci de acıyı da paylaşmayı bilir: Paylaşılan sevinç büyür, paylaşılan acı hafifler.
- İhtiyacı olanlara **maddi ve manevi** yardım etmek toplumsal uyumu artırır.
- Bu faaliyetlere katılmak hepimizin görevidir.

Yardımlaşma ve dayanışmanın etkileri

Bireye etkisi	Topluma etkisi
Temel ihtiyaçları karşılanır, kendini yalnız hissetmez.	Toplumsal sorunlar ve yoksulluk azalır.
Yardım eden kişi mutlu olur, paylaşmayı öğrenir.	Birlik ve beraberlik güçlenir.
Merhamet, sevgi, sorumluluk duyguları gelişir.	İnsanlar arasında güven ve huzur artar.

A+ SINAVDA ÇIKABİLİR

Yardımlaşma ve dayanışma **toplumsal birliği güçlendirir**: İnsanlar birbirine güvenir, zor günlerin üstesinden birlikte gelir, **huzur** artar.

Yardım nasıl olur? **Maddi yardım:** para, yiyecek, giyecek, eşya. **Manevi yardım:** yanında olmak, teselli etmek, moral vermek, emek ve zaman ayırmak.

Yardımlaşmadan birliğe

Bireyin ihtiyacı yardımlaşmayla karşılanır → Birey kendini huzurlu ve güvende hisseder → Toplumsal uyum artar → Toplumsal birlik güçlenir

Öğrenme çıktısı: Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katkı sağlayabilme

Geçmişte Yardımlaşma

Sadaka taşı

Sadaka taşı

Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde meydanlara, cami ve çeşme yanlarına konan, üzerinde oyuğu olan taşlardır.

Yardım etmek isteyen, oyuğa para bırakırdı. İhtiyacı olan kişi gecenin geç saatlerinde, kimseye görünmeden, yalnızca **ihtiyacı kadarını** alırdı.

A+ SINAVDA ÇIKABİLİR

Sadaka taşında veren de alan da birbirini görmezdi. Böylece ihtiyaç sahibi **incinmez**, yardım amacına ulaşırdı. Yardım ederken kişinin **mahremiyetine ve onuruna** saygı göstermek çok önemlidir.

Bu söz sadaka taşını anlatır: "Bir elin verdiğini diğer el görmeyecek."

Yardım gösteriş için değil, gönülden yapılır. Askıda ekmek ve askıda defter kalem gibi günümüz uygulamaları da aynı anlayışı sürdürür.

BUNU UNUTMA

Tekâlif-i Millîye, **ulusça dayanışmanın** en güçlü örneklerindendir: Millet, ordusu için elindeki imkânları seferber etmiştir.

Tekâlif-i Millîye Emirleri

- Millî Mücadele Dönemi'nde Mustafa Kemal Paşa tarafından yayımlanmıştır.
- Amaç, ordunun giyinme, beslenme ve cephane gibi ihtiyaçlarını karşılamaktı.
- Yokluk içindeki halk, vatanı kurtarmak için elindekini ordusuyla paylaşmış, ona güçlü bir destek vermiştir.

Zaman içinde yardımlaşma

Selçuklu ve Osmanlı
Sadaka taşları, gizlilik içinde yardım

Millî Mücadele
Tekâlif-i Millîye, milletin ordusuna desteği

Günümüz
Aşevleri, Kızılay ve Ulusal Vefa Programı, askıda ekmek, okul kampanyaları

Notlarım

Günümüzde Yardımlaşma Örnekleri

Askıda ekmek

Askıda ekmek

Fırına giden kişi kendi ekmeğini aldıktan sonra, ihtiyaç sahipleri için fazladan ekmek parası öder. Fırıncı bu ekmekleri askıya asar ve ihtiyacı olana verir.

Aşevleri

Maddi durumu yetersiz veya bakıma muhtaç kişilere ücretsiz yemek verilen yerlerdir.

İtimat Bakkaliyesi

Okul koridorundaki görevlisiz bir bakkal standıdır. Öğrenci, **doğruluk** bölümünden ürünü parasını bırakarak alır. Aldığı ürünü **cömertlik** bölümüne bırakarak o gün beslenmesi olmayan arkadaşlarıyla paylaşabilir.

Askıda Defter Kalem

İzmir'deki okullarda düzenlenen kampanyadır. Öğrenciler ihtiyaç fazlası defter, kalem, silgi ve çantalarını bağışlar. Bu malzemeler ihtiyacı olan öğrencilere ulaştırılır.

2. El Tekstil (Türk Kızılay)

Bazı illerde kıyafet dönüşüm kutularında giysi ve tekstil ürünleri toplanır. Geri dönüşümden gelen gelir barınma, gıda, giyim ve eğitim desteğine kaynak olur.

Ulusal Vefa Programı

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının sosyal hizmet programıdır. Ekipler; yaşlı, özel gereksinimli veya ağır kronik hastalığı olan ihtiyaç sahibi vatandaşların evlerini düzenli ziyaret eder, ev temizliği ve kişisel bakım gibi temel ihtiyaçlarına destek olur. Amaç, öz bakımını yapamayan ihtiyaç sahiplerini **yalnız bırakmamaktır**. Program kapsamında 127.720 yaşlı ve özel gereksinimli vatandaşın temel ihtiyaçları karşılanmıştır.

Okulumuzda neler yapabiliriz?

- → Kermes düzenleyip gelirini bağışlamak
- → İhtiyaç fazlası kıyafetleri toplamak
- → Arkadaşlarımıza ders çalışmada yardım etmek
- → Kitap ve kırtasiye kampanyası yapmak
- → Huzurevlerini ziyaret etmek
- → Sosyal sorumluluk kulübünde görev almak

A+ SINAVDA ÇIKABİLİR

Bu faaliyetler toplumda **paylaşma, merhamet, sorumluluk ve güven** duygularını geliştirir. Küçük bir katkı bile **toplumsal birliğe** değer katar.

⚠ DİKKAT!

Yardım ederken **kişiyi utandırmamalı**, fotoğrafını ya da adını izinsiz paylaşmamalıyız.

Yardım etmeden önce düşünelim

Kim?	Ben ve hepimiz yardım etmeliyiz.
Neden?	Çünkü yardım etmek hem bizi hem toplumu mutlu eder.
Kime?	İhtiyacı olan herkese.
Nerede?	Evde, okulda, mahallede, ihtiyaç duyulan her yerde.
Ne zaman?	İyi ve kötü günde, ihtiyaç olduğu anda.
Nasıl?	Maddi ve manevi olarak, kişiyi incitmeden.

Yardımlaşmayı Kimler Yürütür?

Kamu kurum ve kuruluşları	Sivil toplum kuruluşları (STK)
Devlete bağlıdır, ülkenin her yerinde çalışır.	Gönüllülük esasına dayanır.
Örnek: AFAD, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, belediyeler	**Örnek:** dernekler, vakıflar, sendikalar
Kurulduğu amaç doğrultusunda hizmet verir.	Kurulduğu bölgede ve ülke genelinde çalışabilir.

A+ SINAVDA ÇIKABİLİR

İkisinin de ortak amacı **yoksulluğu azaltmak, yaşam koşullarını iyileştirmek** ve böylece **toplumsal birliği güçlendirmektir.**

STK **İnsanların toplumdaki bir ihtiyacı karşılamak için gönüllü olarak bir araya gelerek kurdukları dernek, vakıf ve sendika gibi oluşumlardır.**

Yardımlaşma ve dayanışmayı destekleyen kuruluş ve hizmetler

Türk Kızılay

Afetlerde ve olağan dönemlerde ihtiyaç sahiplerine yardım eder, kan ihtiyacını karşılar. 1868'de savaşta yaralanan ve hastalanan askerlere ayrım gözetmeden yardım için kurulmuştur. Bir dönem Hilal-i Ahmer adını taşımış, **Kızılay** adını ise Atatürk vermiştir.

AFAD

Afet ve acil durumlarda süreci yürüten kamu kurumudur. 6 Şubat 2023 depremlerinde olduğu gibi afet bölgelerinde görev alır.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları

Vali veya kaymakam başkanlığında, devlet kaynağıyla sosyal yardım dağıtan vakıflardır; gönüllülerin kurduğu STK'lardan farklıdır. Ülkemizde sosyal yardımları en yaygın ve düzenli biçimde yürütür. Yardımların hedefi, sosyal güvencesi olmayan ihtiyaç sahibi vatandaşlardır.

Darülaceze

1895'te Sultan II. Abdülhamit tarafından kurulmuştur. Din, dil, ırk, cinsiyet ve mezhep ayrımı yapmadan muhtaç insanlara hizmet verir; sakinlerinin giyinme, barınma, gıda, sağlık ve bakım ihtiyaçlarını karşılar.

Mehmetçik Vakfı

17 Mayıs 1982'de kurulmuştur. Şehit olan veya hayatını kaybeden er ve erbaşların bakmakla yükümlü oldukları yakınlarına, gazi ve engelli Mehmetçiklere sosyal ve ekonomik destek sağlar.

Alo 144 Sosyal Yardım Hattı

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının ücretsiz çağrı hizmetidir. İhtiyacı olan vatandaşların bilgiye ve yardıma ulaşmasını kolaylaştırır.

ÖNEMLİ

Yardım yaparken **güvenilir kuruluşları** tercih etmek gerekir. Böylece yardım doğru kişilere ulaşır.

Neden bu kuruluşlar var?

- Yardımların düzenli, adil ve ihtiyaç sahiplerine ulaşacak şekilde yapılması için.
- Afet gibi büyük sorunlarda tek tek kişilerin yapamayacağı çalışmaları birlikte yürütmek için.
- Toplumda yardımlaşma ve gönüllülüğü geliştirmek için.
- Yoksulluğu ve toplumsal sorunları azaltıp **birlik ve beraberliği** güçlendirmek için.

Sosyal Sorumluluk Projesi

6 Şubat 2023: Milletçe tek yürek

Kahramanmaraş merkezli depremler, birçok ilimizi etkileyen ve "asrın felaketi" olarak anılan büyük bir afetti. Halkımız depremzedelere maddi ve manevi her türlü desteği sağlamaya çalıştı. Millî Eğitim Bakanlığı okul, pansiyon ve öğretmenevlerini barınmaya açtı; meslek liseleri çadır, battaniye, soba gibi ihtiyaçları üretti.

A+ SINAVDA ÇIKABİLİR

Afetlerde gösterilen yardımlaşma, **zor zamanda birlik olmanın** gücünü gösterir. Dayanışma, acıları azaltır ve **toplumu ayakta tutar**.

Örnek: Bir sınıfın projesi nasıl hazırlanır?

1 Grupları kur, görevleri seç

Öğretmen rehberliğinde gruplara ayrılın. Her grup bir görev alsın: yönetici, ihtiyaç saptama, kaynak belirleyici, kampanya sorumlusu, faaliyet yürütücüsü.

2 Araştır

Çocuklara, yaşlılara veya okullara yönelik örnek projeleri ve kurumların çalışmalarını incele.

3 Fikir üret, tartış

Proje fikirleri bul, sınıfta tartış. Örneğin afet bölgesindeki bir okula destek.

4 Güçlü ve zayıf yönlere bak

Fikirlerin güçlü ve zayıf yönlerini belirle, zayıf yönler için alternatif çözümler üret.

5 Birini seç, uygula

Sınıfça ortak kararla bir fikir seç. Öğretmen, veli ve okul idaresi gözetiminde izinleri alıp uygula. Bağışta güvenilir kuruluşlarla çalış.

6 Ulaştır ve paylaş

Yardımları ulaştır, süreci değerlendir. Pano, broşür veya video ile çalışmanı okulda tanıt.

Okul kermesi

Proje görevi	Ne yapar?
Yönetici	Süreci yönetir, gruplar arasında iletişimi sağlar.
İhtiyaç saptama	İhtiyaçları araştırır, listesini çıkarır.
Kaynak belirleyici	Malzemeleri sağlamak için faaliyet planlar.
Kampanya sorumlusu	Yer belirler, duyuru ve davetiyeleri hazırlar.
Faaliyet yürütücüsü	İzinleri alır, etkinlik planını uygular, görevleri takip eder.

BUNU UNUTMA

Proje sonunda kazanılan en değerli şey **birlik ve beraberlik** duygusudur. Sorumluluk almak gurur verir.

Güçlü ve zayıf yön örnekleri

Güçlü: Birlikte hareket etmek, belli bir plan, öğrencilerin istekli olması, okul idaresinin desteği.

Zayıf: Gruplar arası iletişimin az olması, görev listesinin olmaması.
Çözüm: İletişim yolu kurmak, görevleri önceden belirlemek.

Öğrenme çıktısı: Toplumsal birliği sürdürmeye yönelik yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine katkı sağlayabilme

Kendimi Deniyorum

A. Doğru mu, yanlış mı?

Cümle doğruysa "D", yanlışsa "Y" yazınız.

- [ ] 1. Sadaka taşında ihtiyaç sahibinin incinmemesi için yardım gizlice yapılırdı.
- [ ] 2. Sivil toplum kuruluşları gönüllülük esasına dayanır.
- [ ] 3. Kuruma Kızılay adını Mustafa Kemal Atatürk vermiştir.
- [ ] 4. Yardımlaşma faaliyetlerini yalnızca devlet kurumları yürütür.
- [ ] 5. Yardım edilen kişinin adını herkese duyurmak doğru bir davranıştır.

B. Eşleştirelim

Kavramın harfini ilgili açıklamanın başındaki kutuya yazınız.

A) Sadaka taşı	☐	Sosyal yardım için ücretsiz çağrı hattı
B) Aşevi	☐	Selçuklu ve Osmanlı'da gizli yardım için konan taş
C) Askıda ekmek	☐	1895'te kurulan, muhtaçlara hizmet veren kurum
D) Darülaceze	☐	Muhtaç kişilere ücretsiz yemek verilen yer
E) Alo 144	☐	Başkası için fırında parası ödenen ekmek

C. Boşlukları dolduralım

Kelimeler: **dayanışma** **Tekâlif-i Millîye** **AFAD** **Mehmetçik**

1. Millî Mücadele'de orduya destek için ..... Emirleri yayımlandı.
2. Afet ve acil durumlarda süreci ..... yürütür.
3. Şehit yakınları, gazi ve engellilere ..... Vakfı destek olur.
4. İyi ve kötü günde birbirine destek olmaya ..... denir.

D. Düşünelim, yorumlayalım

1. Melis'in okulunda "Askıda Kırtasiye" köşesi kurulmuştur. Öğrenciler ihtiyaç fazlası defter ve kalemlerini kutuya bırakmakta, ihtiyacı olan öğrenciler kimseye görünmeden buradan almaktadır.

a) Bu uygulama hangi geçmiş yardımlaşma geleneğine benzemektedir? Nedenini açıklayınız.
b) Bu uygulamanın okuldaki birlik ve beraberliğe katkılarını yorumlayınız.

2. Bir sınıf, köy okuluna kitap göndermek için proje hazırlamaktadır. Öğrenciler çok isteklidir ancak kitap sayıları azdır ve kimin ne yapacağı belli değildir.

a) Projenin zayıf yönlerini güçlendirmek için neler önerirsiniz?
b) Görev paylaşımı yapılmasının projeye etkisi ne olur? Açıklayınız.

Bu konunun şarkısını Onur Akmeşe YouTube kanalından dinlemeyi unutmayın!